

LỄ TẾ TRÂU NÚI ĐÁ TRẮNG KUBAW CEK

YANG PATAO 𑜋𑜰𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫

Nghi lễ không ngoài mục đích để đưa hồn vua chàng tinh *patao rak* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 về với cõi tiên và cúng tế các thần yang khác , đồng thời cầu xin phù hộ độ trì mưa thuận gió hòa mùa màng tươi tốt bội thu cũng như người và muôn sinh vật được mạnh khỏe . Về tổ chức thì do thần dân khu vực đền *Po Inâ nagar* đóng góp tiền của và nhân lực để thực hiện . Nghi lễ có định kỳ 7 năm theo phong tục , với thời gian một ngày vào buổi sáng và buổi trưa trong ngày thứ tư hoặc thứ bảy hạ tuần trăng hay thượng tuần trăng và phải là ngày chẵn không kỵ . Về địa điểm hành lễ thì tại sân bãi cạnh ch ân núi đá trắng thôn Như ngọc , xã Phước thái, huyện Ninh phước , tỉnh Ninh thuận.

Nghi lễ do chức sắc *ong kadhar* thầy kéo cây đàn nhị *rabep* chủ lễ và các thành phần chức sắc chức việc đồng hành lễ thì có : Bà bóng *Muk pajuw* và ông võ ruộng *ong bal riya hamu*. Còn về thú vật và gia cầm trong nghi lễ với 1 con trâu nghé đực trắng *kubaw li-auai mbong* và 1 con gà *manuk* cũng như cá *ikan*, một con cá nhám khô *ikan yau thu* và khoản 3 ký cá khô *arik*. Với các món ăn thì có - Cơm *Lisei* 𑜇𑜡𑜫 - Thịt trâu *Rilaow kubaw* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Thịt dê *Rilaow pabaiy* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Thịt gà *Rilaow manuk* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Canh môn thịt trâu *Aia habai njem labua rilaow kubaw* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Canh môn xương trâu *Aia habai njem labua talang kubaw* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Nước súp trâu *Aia tanut kubaw* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Cá kho *Ikan khaow* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Canh cá *Aia habai ikan* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Cá khô rang *Arik hana* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Cá nhám khô nướng *Arik ikan yau aem* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Rau ghém *Giaim* 𑜇𑜡𑜫 - Món gỏi *Liba* 𑜇𑜡𑜫 - Mắm chấm *Masin* 𑜇𑜡𑜫 - Muối hạt *Sara* 𑜇𑜡𑜫 ,

Với các vật lễ khác thì có gạo tẻ *brah* 𑜇𑜡𑜫 - gạo nếp *brah ndiep* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 , nước trà *aia caiy* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - quả trứng gà *baoh manuk* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - trâu cau *hala panang* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - rượu *alak* 𑜇𑜡𑜫 và ché rượu cần *caih aia tapai* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫. Với các loại bánh trái thì có : Bánh tét cặp *Pei nung binah* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Bánh bột gạo hấp *Hakul* 𑜇𑜡𑜫 - Bánh tráng *pei cem* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 - Chuối *Patei* 𑜇𑜡𑜫 - Hạt nổ *Kamang* 𑜇𑜡𑜫 ,

Về nhạc cụ và ca vũ thì có : Cây đàn nhị *rabep* 𑜇𑜡𑜫 , cái trống vỗ *baranang* 𑜇𑜡𑜫 , cái chiêng *ceng* 𑜇𑜡𑜫 . Còn về ca vũ thì có các bài hát công ơn sự nghiệp thần yang của chức sắc *ong kadhar* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 , lời khấn vái của các thành phần chức sắc chức việc và các điệu múa của bà bóng *muk pajuw* 𑜇𑜡𑜫 𑜇𑜡𑜫 với các vật dụng thiết yếu (tư liệu điền dã thực tế 1995)

Quảng Văn Đại